

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 273. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, november 30.

„Szabadság“.

Nagybecskerek, november 28.

Szerencsésen eljutottunk tehát a párhuzamos ülésekhez és így az ellenzéknek most sokkal több ideje van a szólás-szabadságra. Ámbár a házszabályok minden helyes alkalmazását, melylyel a tárgyilagosságot vitakozást kell elősegíteni, a szólás-szabadság erőszakos elnyomásának mondja az ellenzék, ámde ismerjük már ezt a kedves szemtelen játékot a „szabadság“ szóval. Mint Franciaországban is a tanítás szabadságát követeli az ellenzék, hogy aztán meg legyen a szabadsága arra, hogy a tanítást korlátozhassa, a kutatást guzsba köthesse, úgy követelik nálunk is a szólás szabadságát, hogy a szólás szabadságot ama tárgyak fölött, melyek napirenden vannak, guzsba kössék.

Ugyanis mindenütt azt látjuk manap, hogy a hamis szabadságot le kell előbb győzni, hogy aztán feltámadhasson a valódi szabadság, mert sehol senkinek sem szabad, hogy joga legyen a jogtalanságra, sehol senkinek sem lehet arra szabadsága, hogy a szabadsággal visszaéljen. Az ellenzék elég visszaélést üz ezzel a szabadsággal s éppen ez mutatja, mily kétségbeesett helyzetben, mily erkölcsi erőtlenségben van.

Nos, az ellenzék bizonyára meg fogják menteni. Ha Ugron Gábor két nappal ezelőtt azt mesélte, hogy az obstrukció egyenesen a Ház másik oldaláról kapott bátorítást, onnan kiállottak az obstrukciónak, hogy csak most ne törjenek össze, — ez persze olyan mesebeszéd, melynek hitelessége nem látszik minden kételyen felül állónak, — úgy most az ellenzék sorában alkalmasint megmozdult az az áhi-tatos, bár csendesén ápoltt óhajítás, hogy csak most ne törjön össze a többség, csak most törekedjék erélyesen céljához, hogy az ellenzék legalább azzal a nevétséges kifogással élhessen, hogy ergednie kellett az erőszaknak. A jognak ugyanis megvan az a sajátsága, hogy ki lehet csikarni és ebben az esetben is majd csak ki lehet csikarni az állam jogát. Teljes határozottsággal kijelentette a miniszterelnök, hogy bármik legyenek az ellenzék csínyjei, bárhány csínyt eszel is ki az ellenzék, a szabadelvű párt mind e csínyeket le fogja győzni és a nemzetet a szomorú jelenből egy jobb jövőhöz fogja vezetni. A párt vezére és a párt maga teljesen feladata magaslatán áll: meg akarják menteni a parlamentarizmust, mely Magyarország nemzeti létének legerősebb kezessége, és így biztosítják az ország kulturális és gazdasági haladását a turbulens ellenzék ellen.

A temesvári iparkamara az obstrukció ellen.
A temesvári iparkamara elnöksége a kamara szombati ülésén a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A temesvári kereskedelmi és iparkamara teljességgel osztrván az országos iparegyesület körlevelében kifejezésre jutott álláspontot, az általa képviselt kereskedő- és iparos-osztály oldaláról mély elszomorodással látja, hogy az áldatlan parlamenti helyzetnek vég-nélküli elhuzódása nyomán az országnak leg-becsesebb anyagi érdekei tétetnek kockára és minden valószínűség szerint a nélkül, hogy a kitűzött végcél ezáltal csak egy lépéssel is megközelítenék. A szemlélő nem zárkozhat el azon meggyőződés elől, hogy a törvényen kívüli állapot már eddig is óriási károknak felidézője volt és minden jel odamutat, hogy e viszonyoknak

időleges fenmaradása is katasztrófával fenyegeti a nemzeti közgazdaság szervezetét. Az országos iparegyesület köriratában meggyőzően csoportosított ervek immár átmentek a köztudatba s a helyzetnek felsorolt óriási hátrányai, úgy szintén a várható nagy szociális bajok réme joggal kész-teti a gazdasági közvéleményt intő szavának fel-emelésére, nehogy a válságnak továbbhuzódásával helyrehozhatlan károkkal és veszteségekkel találjuk magunkat szemben. Hivatásszerűleg, de multjához képest is a kamara gondosan kerülvén bármely politikai véleménynyilvánítást, a viszonyok jelen vészteljes alakulása közben nem vét ezen köteles tekintet ellen sem, midőn azon hazafias aggodalmának is kifejezést ad, hogy a parlamenti harc beláthatlan esélyei közben a nemzeti képviselőket könnyen eleshet az ultima ratio azon fegyverétől, melyet valódi szükség esetén egykor talán még sikerrel forgathat. Az elnökség indítványozza, hogy az országos iparegyesület elvi álláspontját magáévé téve, a testvérintézmény köriratában érvényesített szempontok kellő kidomborítása mellett a magyar országgyűlés képviselőházához a mai üléstől ez irányú kérvénnyel járuljon.

Élénk eszmecsere után a kamara magáévé tévén az országos iparegyesület álláspontját, nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy a magyar országgyűlés képviselőházához ily értelmű kérvénnyel fog járulni.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 10 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 10-től 12-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— Személyi hírek. Dr. Dellimanics főispán tegnap 4 napra elutazott. — Zákó Milán, Versec és Pancsova városok főispánja, tegnap Nagybecskereken időzött. — Szabó Ferenc apátplébános visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Az első hajnali mise. Az advent be-köszöntésével ma reggel volt az első hajnali mise a róm. kath. plébánia templomban, szentségki-tétellel. A mai misét, melyen nagyszámu áhitatos közönség vett részt, Szabó Ferenc apátplébános mondotta Engel Ferenc, Brunner Jakab és Schipper János segédlelkészek segédletével.

— Az iskolagyermekbarát-egylet állam-segélye. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagybecskereki iskola gyermekbarát-egyesületnek eddig a várostól élvezett 200 korona évi segélyt a helybeli állami iskolai gondnokság fölterjesztésére az állampénztárból folyósította.

— A felsőtorontali ármentesítő társulat gyűlése. A felsőtorontali ármentesítő társulat szombaton Rónay Jenő elnöklete alatt Nagy-kikindán gyűlést tartott. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya az üresedésbe jött társulati igaz-gatói állás betöltésének ügye volt. A társulat volt igazgatóját: Jankó Agostont tudvalevőleg Torontál-vidékre alispánjává választották meg. A gyű-lésen a volt igazgatótán megállapították a nyug-díjat és egyben elhatározták, hogy az üresedésbe jött állásra pályázatot irnak ki. Az állást január hó első napjaiban töltik be és fölkérték az el-nökök, hogy az igazgatói állásra írja ki a pályá-zatot. Foglalkoztak a Délmagyarországi Közmű-velődési Egyesület megalakítása ügyében indított mozgalommal is és beléptek a kultur-egyesület alapító tagjai sorába.

— A Dmke megalakulása. A délmagyaror-szági magyar közművelődési egyesület december 8-iki alakuló közgyűlése iránt olyan nagy az ér-deklődés, hogy minden jel szerint igen fényes keretek közt fog lefolni Szeged kulturális ünnepe, melyről a sok diszes vendég Szeged dícséretét és az új kulturális egyesület hódító eszméjét fogja magával vinni az ország minden részébe. Az el-múlt héten a következő városok, községek, egyesü-letek és testületek értesítették a Dmke előkészítő bizottságát arról, hogy képviseltek magukat az új kulturális egyesület alakulási ünnepségein: A

budapesti fehérkereszt országos lelencházegyesület szegedi fiókja, Versec városa, amelyet Weifert Károly polgármester képvisel, Nagybecskerek városa Perisics Zoltán dr. polgármesterrel, a békésmegyei Csorvás község, Szentes városa, melyet dr. Mátffy Ferenc polgármester és Bugyi Antal főjegyző képviselnek, a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület Mattanovich Adolf polgármester Pancsova város képviseletében, a szegedi ügyvédi kamara és Csongrád község. Megígérték részvételüket Rohonczy Gida, Pethő János temesvári posta- és táviró-főnök, dr. Kikindai Győző, Bésán Mihály, Szakáll Adorján, dr. Jedlicska Béla, Simonsich Géza, Ferdő Ödön kir. közjegyzők, Paacséri Károly nagybecskereki kir. tanfelügyelő s még egy a vidékről, mint Szegedről igen számosan.

— Halálozás. Özv. törökkanizsai Schulpe Emilné szül. br. Nyáry Mária. Schulpe Vilmos nagybirtokos édesanyja nov. 27-én hosszas szenvedés után Pozsonyban életének 80-ik évében elhunyt. Az elhunyt általános tisztelt családja iránt széles körben nyilvánult a részvét. Törökkanizsa község képviselőtestülete jegyzőkönyvileg adott kifejezést részvételének s ravatalára koszorút helyezett. A boldogult urnót vasárnap temették el nagy részvét mellett Pozsonyban.

— Főúri vadászatok. Országszerte megindult a főúri világ legkedvesebb téli sportja: a vadászat. Gróf Nákó Sándor nagyszentmiklósi nagybirtokos uradalmában is most kezdődnek a szokásos téli vadászatok, a melyekben részt vesznek mint vendégek: gróf Csekonics Sándor, dr. Dellimanics Lajos főispán, Görgey József tábornok, Lovassy Ferenc, báró Lipthay Frigyes és neje, báró Orczy Elek, báró Piret-Bihain Lajos és neje, báró Szentkereszt István és gróf Zichy Andor. A vadászatok négy napon át tartanak.

— Az ifjusági egyesület köréből. A nagybecskereki ifjusági egyesületnek f. hó 29-én tartott rendes vasárnapi összejövetele alkalmával Erdős Béla polgári iskolai tanár „Telegraf, telefon és fonográf“ c. alatt tartott minden tekintetben sikerült előadást. Előadó a mult század e három nagy találmányának történetét adta elő rövid vonásokban, érdekes és vonzó kisfilmekkel szemléltette mind a három találmány lényegét. Az előadás mindvégig lekötötte az igazgatójuk kíséretében megjelent hallgatók figyelmét. Az egyleti tagok a doré előadott felkes tapsokkal és éljenek-vel jutalmazták. Az ifjuság halálját Bányai Jakab igazgató tolmácsolta. Ez alkalommal örömmel konstataljuk, hogy az ifjusági egyesület körében tervszerűen rendezett előadások a célnak teljesen megfelelnek. Az egyesület igazgatója fáradozásának köszönhető, hogy az ifjuság a téli hónapokon keresztül minden vasárnap délután ismeretterjesztő, szíves és erkölcsnemesítő előadásokat fog hallgatni.

— Köszönetnyilvánítás. Főtiszt. Wagner Nándor ur 35 koronát szolgáltatott be az Iskola-gyermekbarát-egylet pénztárába, mint a Bur-asztal-társaság által e hó 28-án rendezett rámpásostély alkalmával, nevezett egylet javára rendezett gyűjtés eredményét. A jótékony növegylet pedig 30 koronát adományozott a fentnevezett egyletnek. Ezen adományokért ez uton mond hálás köszönetet a nemesszívű adakozóknak az elnökség.

Klein Bernát a várostól neki járó és egy kiküldetésből eredő 4 korona napidíját a városi menedékház lakói élelmezésének megjavítására fordította. Felsenstein Ferenc itteni ruha-kereskedő 6 darab női kabátot, Herzfeld Vilmos a „Turul“ cipőgyár nagybecskereki képviselője pedig 20 pár cipőt ajándékozott a menedékház lakóinak. A nemesszívű adományokért a menedékház szegényei nevében a polgármester hálás köszönetet mond.

— A perlaszi szocialista gyűlés. Említettük, hogy a szocialisták tegnap vasárnap nagy népgyűlésre készültek Perlaszon. Miután a gyűlést szabályszerűleg be nem jelentették, az illetékes hatóság gondoskodott arról, hogy a gyűlést meg ne tartassák. Nagyban kürtölték, hogy Goldner, az ismert apostol fog megjelenni, ki a világ összes bajaira ismer gyógyító irt. Várták is nagyban, de Goldner jobbnak tartotta le nem jönni, ami ebben a rossz időben érthető is s így a gyűlés

végképpen elmaradt. A lakosság dicséretére legyen mondva, hogy semmiféle rendezvény nem volt, s a tömeg, miután látta, hogy nem lesz szónoklat, a legnagyobb rendben szétoszlott.

— **Elismerés egy torontali hitelszövetkezetnek.** Az országos központi hitelszövetkezet írásbeli elismerésének adott kifejezést a törökkanizsai jászseffalvai hitelszövetkezet vezetése s eredményes működése felett s ez évben az eddigi központi hiteltökét huszezer koronával fölemelte.

— **Pancsovaiak tanulmányutja.** Mattanovich Adolf pancsovai polgármester, Pavlovics György főmérnök és Graff J. Pál trvhatósági biz. tag Aradra utaztak, hogy az arad-esanádi motoros vasutat tanulmányozzák.

— **Templomszentelés Aracson.** Szombaton szentelték föl Aracson az ujonnan átalakított gör. kél. templomot. Még pénteken délután a fél 4 órai vonattal érkezett meg Dosán Iván archimandrita, a bezdini kolostor főnöke, a ki a templomot szombaton délelőtt felszentelte. Délben az aracsi hitközség Dosán Iván tiszteletére bankettet adott, este pedig az aracsi Zwippfele vendéglőben műkedvelői előadást rendeztek, amely alkalommal színre került „A leány átka” 4 felvonásos színmű. A szereplők közül különösen tetszetek Tretyákov Zorka, Nesztorov Mila és Peczaesky Brankó. Előadás után tánc következett, mely a hajnali óráig tartott.

— **Uj ev. egyház.** A törökkanizsai s torontáljászseffalvai ágostai és reformált evangélikusok régi ohaja valósult meg a múlt vasárnap. Ekkor tartották ugyanis a protestánsok közgyűlésüket Fekete Gyula nagyikindai ev. ref. lelkész elnökelete alatt, mely alkalommal a mindkét felekezethez tartozó hívek egyhangulag elhatározták, hogy a szegedi ág. ev., illetve a nagyikindai ev. ref. egyháztól függetlenül önálló leányegyházra alakulnak a nagyikindai ev. ref. lelkész lelki vezetésével. Az új egyház mintegy száz lelket számlál. A közgyűlés nyomban meg is alakította az egyházi elöljáróságot, megválasztván egyhangulag: főgondnokokká törökkanizsai Schulpe Vilmos, gondnokká Dus Vincét, presbiterekké Micskey Vincét, Juhász Imrét, Ringhofer Andort, Brunner Mihályt, Sebők Józsefet és dr. Hódy Antalt. — Az isteni tiszteletek idejét egyelőre akként szabályozták, hogy hat vasárnap tartatik ájtatosság s ugyanezen napok délutánjain a hitoktatást is végzi a lelkész. Nagy lelkesedést keltett Schulpe Vilmos főgondnoknak nagylelkű ajánlata, mely szerint az orgonaként használandó díszes harmoniumot saját költségén fogja beszerezni.

— **Elhunyt matróna.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, özv. Hajduska Istvánné szül. Ernst Betti, egy széles körben általános tiszteletnek örvendő matróna ma reggel 93 éves korában Nagybecskerekben meghalt. Az elhunyt mintaképe volt a jóságos családanyának, akit nagy családja rajongó szeretettel vett körül és így gyászos elhunytával nagy ürt hagy maga után családja körében. Példás vallásosságát szerető szívvel átfeláldozásig terjedő jótékonyága pedig közmondásos volt ismeretségi körében. Vele az egyre gyűrűlő, régi ivásu nagyasszonyok egyiké dől ki az élők sorából. Az elhunyt holnap d. u. 1/3 órákor helyezik örök nyugalomra a melencei-utcai (Billitz-féle) gyászszobába. Elhunytja a helybeli Billitz, Klein és Hajduska-családokat borítja gyászba.

— **A bájos angyal.** A huszadik század termő talaja az aszfalt. Aszfaldon nő fel a gyerek, azt tapossa a serdülő hajadon és a kalandra vágyó ifjú. Azért, hogy sikos, csuszamlós az aszfalt, botlani is szoktak rajta és az emberiségnek majdnem a fele tényleg el is vágódik.

Mindazonáltal vannak kivételek. Egy magas, szerfölött elegáns hölgy halad a korzón. Gyönyörű csokros cipője van és ezt mindenki konstatálni tartozik, a ki vele szembe jön, — akár akarja, akár nem. Egyszer csak két fiatalember mellett kell elhaladnia. Az egyik azt mondja a másiknak, de egész hangosan:

— Milyen bájos angyal!

A hölgy azonban szörnyen óvatosan rakosgatja a csokros kis cipőit. Nem akar megcsusszanni az aszfaldon semmiképen. Egy kicsit arrafelé fordítja a fejét és azt mondja haragosan, lenézően:

— Ezt épen nem mondhatnám önről!

Hiszen nagyság nem is tud ugy hazudni, mint én...

— Szemtelen!

— **A nagyszentmiklós—hódmezővásárhelyi vasút.** A nagyszentmiklós—makó—hódmezővásárhelyi vasút, nagyszentmiklós—makói szakaszának megnyitása december hó közepére volt tervezve, de, mint a Felső Torontál írja, egy lesújtó véletlen aligha engedi meg, hogy a szakasz a kitűzött időben megújítható legyen. Mielőtt ugyanis az ilyen vasutat megnyitják, azt előbb egy magasabb állami hivatalnok járja be és elhelyezi az öröket és más alkalmazottakat. — Az illető hivatalnok már ki is tüzte december nyolcadikára ilyenforma ténykedéseinek idejét, de a balsors úgy hozta magával, hogy megbetegedett és beavatottak állítása szerint, míg ő egészséges nem lesz, addig a vasutmegnyitásból sem lesz semmi.

— **Dézsába fult gyermek.** P es z k á r Nikola nagyszentmiklói gazda másfél éves kis leánya a minap az udvaron játszadozott s játék közben az udvaron álló, félig vízzel telt dézsába fejével belefordult. Mire a kis ártatlanságot megtalálták, már halott volt. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség.

— **Talált tárgyak.** Bakalovich Plátó megyei írnok ma délelőtt egy hétáru koronával ellátott zsebkendőt, egy pepita sapkát s 21 korona 57 fillért tartalmazó pénzesztárcát adott át a rendőrségnek, mely tárgyakat tegnap este Valkányról jövet malhája között talált. A jogos tulajdonos a tárgyakat kellő igazolással a rendőrségen átveheti.

Irodalom.

* **Az élet ára.** Ez a Kóbor Tamás legújabb regényének a címe. Vajjon mit jelent ez? Mi az élet ára? Maga az élet. Ez így nagyon általánosan hangzik és kevésbé megfogható; de mindjárt értelmesebb lesz, ha jelezük a példát, amelylyel Kóbor Tamás ezt a tételt illusztrálja. Nos tehát: két életéről van szó. Az egyiket Bürger Helén, az operánehesné éli végig, a másikat Bajor Miksa, előbb szerkesztő, majd korrektor vonszolja; de mindkettőnél közös, hogy egész életük felemész-tődik a fizetésben oly adóssággért, amit nem kértek: az életért. Az ember születik és kifejlődve ezen a világon: egy volna, hogy magáért éljen. De nem! Akik az életet adák, folytonos részletekben, apránként, de állhatatosan visszakövetelik, mig nem elfogy, anélkül, hogy magának való lehetett volna. Vagy — ahogy Kóbor Tamás mondja — a multnak vetődik oda, pedig a jövőé volt. Így esik, hogy Bürger Helén és Bajor Miksa, akik egymásnak teremtődtek, sohasem lehetnek egymáséi.

Életcéljuk az volna, hogy szerelemben egyesüljenek; de mögöttük az erodet, amely lefogja őket és kiéli életérjüküket. Bajor Miksát megakasztja, hogy övei vannak, akiket el kell tartania, Bürger Helént pedig egyenesen megöli a családja, mely telhetetlen, hogy minél nagyobb hasznot húzzon belőle. A leány szerződött az operához, mire a család a vidéki fészekből, hol eddig tengődött, felköltözik a fővárosba és hozzálat az élet árának bekasszállásához. Berendezésük, költségeik mind Helén keresetére van alapítva és hogy a leány fizetése nem elég ennek a meggyőzésére, seba! Vannak más eszközök és más módok is. Csulnak, zsarolnak, köldülnek az ő nevében, az ő tudta nélkül és mikor ez nem elég, áruba bocsátják. Egy bankigazgató el akarja venni a leányt, egy gróf pedig szeretőjének akarja, ami Helén fivérének egyszerű ideát vet a fejébe. Az igazgató anyja nem akar beleegyezni a házasságba, mire Bürger Samu kiakadja vele, hogy jókora summáért lehetetlenné teszi a házasságot. Mi módon? — úgy, hogy a gróf karjai közé vezeti Helént. Ezért meg a gróftól fog honoráriumot kapni. Valami ürügy alatt tehát oda csalja Helént a gróf palotájába és ugyanakkor a közelbe rendeli a bankárt. Az eredmény nem egészen olyan, mint ahogy Samu kiszámította; de Helénnek a katasztrófa betetőzése. Nem lesz a gróf szeretője, de a házasságból sem lesz semmi és Helén a gyalázatból és a szennynek áradata elől futva Bajor Miksához menekül — meghalni. A szenvedés ugyanis megöli benne az életöröm képességét és Helén lelki gépezete oly rázkódtatásokat szenvedett át, hogy egészen harmonikus a tudóbb, mely testének funkcióit is megállítja. — Kóbor Tamásnál, a kitűnő szociológusnál, nem szükséges, hogy a könyvet szociológiai tartalmára nézve elemezzük. De — különben is — szilárdan áll és dusan fizet ez a könyv csupán mint regény is. Kóbor Tamásnak roppant éles, átható tekintetű szeme van a valóság számára és elsőrangú művész az alakításban. Az alakokat, akiket az életből kiválaszt, a tér minden dimenziója felé kiképezve viszi át könyveibe; egész és reális emberek, akiknek, ha nem is tudjuk őket megnevezni, de felismerjük az élet tejjességét és e mellett, ahogy sorsukat egymásba bonyolítja, vágyaikat és érdekeiket ütköztetbe viszi, csupa szorosan kötött drámaiság, amely felartózhatalanul és az élet könyörtelen szükségességével halad a végső tor-kollás felé. A lyrai részletekben is bővelkedő pompás regényt a Pallas irod. és nyomd. részv. társaság (V., Honvéd-utca 10.) adta ki s úgy ott, mint minden könyvkereskedésben kapható. Ára 2 K.

Közgazdaság.

A szövetkezeti törvény reformjáról.

(Folytatás.)

Ha az alakuló szövetkezetnek nem áll módjában tagjai kilépését azon időig megszorítani, míg az üzletrészek befizetve nem lettek, vagy a gózeke és egyéb befektetések költsége nem lett törlesztve, akkor a szövetkezet megalkatása nehézségekbe fog ütközni, vagy egyik-másik tag kilépése által a többiek károsodnak.

Hason eset történhet iparszövetkezeteknél,

melyek közös termelésre és értékesítésre szövetkeznek és évekre terjedő szállításokra (hajtanának vállalkozni. Mindezeknél fogva igénytelen véleményem szerint a szövetkezeteket feljogosítanám arra az alapszabályokban a tagok kilépési jogát bizonyos időközönkénti és a kilépési feltételeit, következményeit érdekeiknek megfelelőleg megállapítani.

Ha ezen szabály megadása általánosságban indokoltnak nem látszanék, akkor különbséget tennék a szorosan vett hitelszövetkezetek és oly szövetkezetek között, melyek bizonyos gazdasági vagy ipari s egyéb t. i. nem pusztá hitelszerzés céljából alakulnak.

Az előbbieknél csak az a jogot adnám meg, hogy tagjai kilépési jogát 5 évre korlátozhatják, az utóbbiaknak azonban szabadságára bízom a tagok kilépési jogát általában korlátozni, vagy ahöz kötni, hogy azt csak az esetben gyakorolhatják, ha a szövetkezetnek addig kötött üzletei lebonyolítottak, vállalati kötelezettségei megszűntek.

A hitelszövetkezeteknek azért volna megadandó a jog tagjai kilépési jogát 5 évre korlátozni, mert ezen idő alatt azok már annyira megerősödhetnek, hogy nagyobb rázkódtatás nélkül kiállhatják az esetleg rendkívüli nagy számban bekövetkező üzletrész felmondásokat. Az egyéb szövetkezetnek önkormányzati jogát pedig, mint már előadtam, azért nem korlátoznám, mert erős a közgazdasági, működésüket akadályozó béklyóktól megszabadulnak.

12-dik kérdés.

Megengedhető-e a közgyűlésen a többszörös szavazat az üzletrészek számának arányában?

Felelet.

E kérdés tekintetében teljesen osztom a Nagy-féle törvényjavaslat 45-ik §-ban foglaltakat, noha nem hallgatható el, hogy kívánatos lenne a jogi személyek által gyakorolható szavazati jogot mennyiség és idő szempontjából szabályozni, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy oly szövetkezetek, melyeknél valamely testület dominál, nehezebben mozognak, tevékenységük kifejtésében egyes dolgok kezdeményezéséhez és megvalósításában az uralkodó testület politikai vagy gazdasági érdeke által hátrányosan befolyásoltatnak.

13-dik kérdés.

Köthető-e a szavazati jog gyakorlása az üzletrész teljes befizetéséhez s a személyes jelenlétéhez (képviselet kizárása)?

Felelet.

A szavazati jognak gyakorlása a személyhez lenne köthendő, kivéve jogi személyek és nőknél, kiknek képviseletese megengedendő lenne oly kikötéssel azonban, hogy senki egyenlő több megbízást el nem fogadhat. Személyhez kötném pedig a szavazati jog gyakorlását azért, mert szövetkezeteknél a közös érdekek szempontjából szerfőtt kívánatos, hogy a tagok közvetlenül résztvegyenek a közgyűlési tárgyak elintézésében, választásokban, az elvállatható, meghízások száma pedig azért lenne megszorítandó nehogy egyesek korteskedéssel gyűjtött szavazataikkal a többség akaratát meghamisítsák.

14-dik kérdés.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjaitól követelhető-e bizonyos anyagi és erkölcsi biztosítékok és milyenek?

Felelet.

A Nagy-féle törvényjavaslat szerint kimondandó lenne, hogy az igazgatóság tagjai csak oly magyar honpolgárok lehetnek, kik erkölcsi és vagyoni tekintetben kifogás alá nem esnek.

Az igazgatósági tagságot a magyar honpolgársághoz kötni észszerűnek tartom, bár gyakorlati szempontból nagy súlyt a szóban forgó kikötésnek sem tulajdonítok és nem tartom kizártnak azt, miszerint az által egyes esetekben közgazdasági fejlődésünk hátrálthatnánk, a vagyoni és erkölcsi tekintetben követelt minősítéstől azonban eltekintünk, mert fölöslegesnek tartom és következményeiben egyes szövetkezetekre hátrányos lehetne.

A szövetkezetek igazgatóinak megválasztásánál a főkérdés az, vajjon azok a tagok többségének bizalmat bírják-e. Ha a bizalom megvan, akkor feltehető, hogy a szövetkezet tagjai a megválasztottat még az esetben is hivatottnak tartják, ha vagyonnal nem bír és azért jogosulatlan lenne megválasztását ennek hiányából kifogásolni. Ugyanezen szempont szerint bírálandó meg az erkölcsi tekintet.

Másrészt az említett kvalifikációk kikötése okul és ürügyül szolgálhatna arra, hogy a cég-bíróságok a szövetkezetek választási ügyeibe beavatkozzanak, azokat minden felelősség nélkül a tagok többségének nem tetsző választásra befolyásolhatják.

15-dik kérdés.

Korlátozandó-e az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak járandósága, nehogy a szövetkezetek alakítása csak jövedelemszerzés céljából történhessék?

Felelet.

A törvényben kimondandó lenne, hogy a szövetkezetek igazgatóságának tagjai rendszerint javadalmazásra nem tarthatnak igényt, a közgyűlésnek azonban jogában áll a szövetkezet nagyobb ügyforgalma esetén az igazgatóság tagjainak jelenléti jegyeket, elnököknek pedig meghatározott összegű tiszteletdíjat megszavazni, melyek összege azonban a tiszta jövedelem tíz százalékát meg nem haladhatja.

E korlátozás alól az országos és megyei (vidéki) központi szövetkezetek kivendők lennének.

Megengedendő lenne továbbá, hogy oly szövetkezetek, melyek üzletük vezetésére különös szakképzettséget igénylő ügyvezeleket alkalmaznak, azoknak az üzleti költségek számlájára rendes fizetést adhassanak.

Általánosságban azért mendanám ki azt, hogy az igazgatóság tagjai rendszerint jutalmat nem igényelhetnek, mert ezzel elérhetőnek vélem azt, hogy a falusi kisebb forgalommal bíró hitel-szövetkezeteknél az ingyenes, tiszteletből való közszolgálat meghonosul.

Ez pedig szerfölött kívánatos lenne és pedig nem annyira pénzügyi szempontból, mint azon előnyök miatt, melyek az ingyenes igazgatásból a szövetkezetek üzleti és erkölcsi bel-életére származnának.

Ez előnyök legnagyobbja lenne a közszellem fejlesztése, a felebaráti szeretet ápolása, mert a tiszteletből működő igazgatósági tagok önzetlen működésükkel minket nézve példát nyújtanának, azzal a tagokat arra serkentének.

Pénzügyi szempontból pedig azért lenne kívánatos az általam javasolt szabály, mert nem szolgáltatnák ok arra, hogy a szövetkezeti igazgatóságok javadalmazásuk szaporítása végett minden áron üzleteket szerezzenek.

Ez való tekintetből nagyobb forgalmú szövetkezeteknél is tartózkodnék attól az igazgatóság javadalmazását a tiszta jövedelem bizonyos százalékában megállapítani és helyesebbnek vélném, ha az igazgatóság tagjai fixértékben megállapított jelenléti jegyeket, az elnökökigazgatók pedig tiszteletdíjat kapnának.

Az országos és vidéki központi szövetkezetekre vonatkozó, a Nagy-fele törvényjavaslat 54-ik §-ban is felvett kivétel azok nagyobb, folytonos ügyforgalmával indokolható, a szakértelmet igénylő ügyvezelelő igazgatósági állások külön javadalmazása pedig azzal, hogy a szövetkezetek céljaink megvalósítása érdekében azok alkalmazását el nem kerülhetik és a nagyobb költség viselésére kényszerítve vannak.

A felügyelő-bizottságok díjazása a cég-bírósg által, a törvényben meghatározott jövedelem százalékán belül e etröl-estre lenne meghatározandó, hogy az igazgatóságól függetlenítenek.

16-dik kérdés.

Minő intézkedések veendők fel a törvénybe az igazgatóság metalaní üzleti visszaéléseinek és mulasztásainak megakadályozására és a felügyelő-bizottság általi ellenőrzés hatályosabbá tétele céljából.

Felelet.

A Nagy-fele törvényjavaslat 63., 74., 95. és 98-ik §-ban javasolt szabályok és büntetések.

17-dik kérdés.

Szükséges-e a bírósági hatáskör kiterjesztése abban az irányban, hogy a szövetkezetek a cég-jegyzékbírósg felytonos és hivatalból gyakorlándó felügyelete alatt álljanak?

Felelet.

A mennyire hátrányosnak és indokolatlannak itélném a szövetkezetek alakítása, szervezete, tagjainak jogviszonyai megállapítására vonatkozólag a tulságos állami beavatkozást, ép oly előnyös és indokoltnak tartanám azt, ha az állam a szövetkezetek üzletkezelését folytonos és szigoru felügyelet és vizsgálat tárgyává tenné, mert a bajok nem a szövetkezetek alakításából, szervezéséből származnak, hanem azok hanyag, avatlan, gyakorta rosszhiszemű vezetéséből és feüleles hiányos ellenőrzéséből.

Ez oknál fogva a Nagy-fele törvényjavaslat 75-ik és 76-ik §-ban ajánlott intézkedéseket helyeslem,

Sőt ezen intézkedések nézetem szerint csak azon szövetkezetekkel szemben lennének elégségesek, melyek az országos központi, vagy valamely vidéki központi szövetkezet kötelekébe tartoznak és utóbbiak szakértője által évenként megvizsgálatnak, más, köteleken kívül álló szövetkezetekkel szemben kimondandó lenne, hogy azok megvizsgálására a cég-bírósg évente külön szakértő ellenőrt köteles kiküldeni.

A kötelekben levő szövetkezetekre nézve meghatározandó lenne, hogy azokra az említett 76-ik §-us második bekezdésében foglalt intézkedés csak akkor alkalmazható, ha oly központi szövetkezetnek tagjai, mely legalább bizonyos, a törvényben meghatározott számú taggal bír.

(Folytatjuk.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 30-án.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 30.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen egy az ülésterem, mint a karzatok ismét telve voltak. A karzati közönség azonban ezúttal hiába várta az izgalmakat, mert a délelőtti ülés meg- lehetős simán folyt le.

Az ellenzék csak az ülés elején lármázott, a mikor is az elnök Feilitzsch Arthur báró az obstruálók hat indítványát nem akceptálta. Erre az ellenzék névszerint szavazást kért, ami egy óráig eltartott.

A szavazás után váratlanul Kossuth Ferenc szólalt fel, a ki arról beszélt, hogy a hatalomnak kár elfecsérelni idejét meddő parlamenti harcokban s inkább fordítsa ezt olyan tevékenységekre, melyek ugy az országoknak, mint a népnek hasznára valának. Ilyenek volnának szerinte a választási jog kiterjesztése, a magyar nyelv ápolása az iskolákban s a szociális reformok.

Ezután gróf Tisza István miniszterelnök emelkedett fel szólásra általános figyelem között s Kossuth Ferenc beszédéből azt konstatálja, hogy reménye lehet az objektív megegyezésre. Kifejti, hogy ő is felvette programjába a szociális reformokat s a választási jog kiterjesztését. A választási reformot ugy célozza, hogy a nemzet egyeteme felruháztassék a választói joggal s a nép mind szélesebb rétegeit feőlelje. Nagy tetszés mellett jeleníti, hogy javaslatokat fog a választói jog kiterjesztésére vonatkozólag előterjeszteni, a melyeket egy ankét elé fog bocsátani és oly időben terjeszti a Ház elé, hogy ez a mostani ciklus alatt, ha a Ház feloszlatása nem válik szükségessé, törvényerőre emelkedhetnek s a legközelebbi választások már a kiterjesztett választói jog alapján történhetnek meg. (Zajos tetszés és taps jobbról s a Kossuth-párt egy részén.)

Polónyi Géza kijelenti, hogy a Kossuth-pártnak sokan vannak, kik a megfelelő szolgáltatásokért a békés megegyezést óhajtják. (Mozgás a szélsőbal egy részén.)

Főlkialtások az Ugron-párton:
Hát a magyar nyelv?

Ezután szünet következett.

Szünet után gróf Zichy Aladár azt mondja, hogy mindazokat az ígéreket már Széll Kálmán is megtette a néppárt-nak, a mikről most a miniszterelnök beszélt.

Azt mondja, hogy a békeröl addig szó sem lehet, amíg a megsértett parlamenti rendet a kormány helyre nem állítja.

Holló Lajos kijelenti, hogy ő és elvtársai a magyar nyelv nélkül nem szerelnek le.

Apponyi Albert gróf megnyugvással értesül a békés szándékokról és hiszi, hogy kölcsönös megértés mellett a béke sikerülni fog. A hárszabálysértés reparációjáról szerinte nem lehet beszélni, mert a sértés már megvan. A parallel üléseket már elhatározták. Azt ajánlja tehát, hogy a parallel ülések hatályát a tárgyalás eredményéig függeszszék föl.

Ugron Gábor szenvedélyes hangon kijelenti, hogy a magyar nyelv nélkül nem enged s minden körülmények között tovább harcol, akkor is, ha magára marad.

Krasznay Ferenc azt indítványozza, hogy míg a tárgyalások folynak, legalább szerdáig ne legyen ülés.

Tisza István gróf miniszterelnök általános helyeslés mellett hozzájárul az indítványhoz s így a képviselőház szerdáig nem tart ülést.

A miniszterelnök kijelentése.

Budapest november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, gróf Tisza István miniszterelnök a Nemzeti Kaszinóban azt a kijelentést tette volna, hogyha az ellenzék csak az ő személyét tartja a kibontakozás akadályának, ő hajlandó esetleg le is mondani a miniszterelnökségről, ha az ujoncjavaslatot és az indennitást az ellenzék megszavazza.

A német császár betegsége.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy frankfurti lap fenn-tartja azt az állítását, hogy a német császár állapotáról kiadott értesítések nem felelnek meg a valóságnak, amennyiben a császár tényleg igen veszélyesen beteg. A császár nővére legközelebb Bécsbe érkezik.

Spanyol francia barátság.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Madridból jelentik, hogy Alfonz király a tavasz folyamán Párisban tesz látogatást, utána pedig több európai uralkodót fog meglátogatni. A francia látogatást első sorban a spanyol-francia kereskedelmi szerződés teszi szükségessé.

A szerb király vendége.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Karagyorgyevic Alexis herceg ma Belgrádba utazott, hogy jelen legyen a szkupstina megnyitásán.

Közvetlen vasut Frankfurt és Bécs közt.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A börtetanács ma kimondotta, hogy a kereskedelmi kormánytól egy közvetlen frankfurt—bécsi vonal létesítését kéri.

Budapesti gabonatörszde.

Budapest, 1903. november 30.

A készaruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 elogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	7.50	7.65	80	7.85	8.—
Pestvidéki új	76	7.40	7.55	80	7.75	7.90
Bánási új	76	7.45	7.60	80	7.80	7.90
Bácskai új	76	7.55	7.70	80	0.—	0.—
Rozs új elsőrendű		70—75	6.35	6.50		
„ másodrendű		—	6.25	6.35		
Árpa takarmány		60—62	5.55	5.75		
„ égetni való		62—64	5.45	5.55		
„ sörfőzésre való		64—66	0.—	0.—		
Zab		39—41	5.55	5.70		
Tengeri búza		—	5.75	5.85		
„ másodmú		—	0.—	0.—		

Határidő-üzlet.

Budapest, november 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai törszden az árak kissé csökkentek. Deli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.69	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.17	—
Zab (áprilisra)	5.49	—
Rozs (áprilisra)	6.65	—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra
Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zsombolyáról, Verseczről, Alibanárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zsombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Bácsi tiszai ármentesítő-társulat igazgatóságától.

344. sz. 1903.

905-3.2

Arlejtési hirdetmény.

A „Bácsi tiszai ármentesítő-társulat“ védtöltéseire 1904. évre beszerzendő védelmi anyagok és ezek helyre szállításának biztosítása tekintetéből nyilvános árlejtést hirdetek és pedig:

- I. Ókanizsai öblözetbeni védtöltésekre szükséges 7200 kéve.
II. Ókanizsa—zentai öblözetbeni védtöltésekre szükséges 16.800 kéve.
III. Mohol—petrovoszellói öblözetbeni védtöltésekre szükséges 13.200 kéve.
IV. Bácspetrovoszelló—óbecsei öblözetbeni védtöltésekre szükséges 10.800 kéve.
V. Óbecse—földvári öblözetbeni védtöltésekre szükséges 15.600 kévéként 3 méter hosszú, a kötésnél 30 cm. vastag rőzsére.

Az árlejtésen résztvenni óhajtok tartoznak írásbeli zárt ajánlataikat 1904. évi január hó 1-éig a társulat igazgatóságához beküldeni s ehhez óvadékként készpénz vagy elfogadhatónak ítélt papír vagy takarék-pénztári könyvecskében öblözetenként a vállalati ár 10%-át óvadékként csatolni. Az ajánlat rőzsekévéként teendő.

Az elvállalt védelmi anyagokat tartozik a vállalkozó 1904. évi február hó 1-éig a társulati igazgató által meghatározandó mennyiségben az illető öblözetben elnyuló társulati töltéseken kijelölt helyekre kiszállítani s ott utasítás szerint rakásokba összerakni s a társulatnak átadni.

Az egyéb részletes feltételek a társulat igazgatóságánál megtekinthetők, vagy kívánatra posta útján is megküldetnek.

Zentán, 1903. évi november hó 21-én.

Pfeiffer István, igazgató-mérnök.

152.188/903.

Magyar királyi államvasutak.

3167/1903. szám.

904-3.2

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak céljaira az 1904. évben, esetleg további két éven át szükséges mintegy 3000 métermáza neutrális-olaj szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „Ajánlati felhívás“ valamennyi hazai kereskedelmi- és parkamaránál, az országos iparegyesületnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magyar kir. államvasut anyag- és leltárbeszerzése (A III) szakosztályánál (Budapest, Andrásy ut 73. II. emelet 40) az ajánlattételre szolgáló úrlappal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szereshetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magyar kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felírással: „Ajánlat 152188/903. számhoz“ ellátva legkésőbbén folyó évi december hó 15-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján ugyanoda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5% a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Budapest, 1903. november hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Czrepaja község előjáróságától.

Hirdetmény.

Czrepaja község tulajdonát képező s községi képviselő-testületi határozattal ki-selejtezni rendelt 3 drb. 5—6 éves bika f. évi december hó 10-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen készpénz-fizetés mellett, eladatni fog.

Czrepaja, 1903. évi november hó 26-án.

Az előjáróság.

Rudolfsnád község előjárósága.

1507. sz. 1903.

900-3.3

Hirdetmény.

Rudolfsnád községe 38/1903. számú határozatával egy vágóhid építését 1528 kor. 06 fillér erejéig elhatározta.

A fentjelzett építés fogatosítása céljából 1903. évi december hó 12-én d. e. 9 órára Rudolfsnád község-házánál tartandó nyilvános zárt írásbeli és szóbeli versenytárgyalás hirdetetik.

Az árlejtési feltételek, valamint a szóban forgó építésre vonatkozó tervek és a költségvetés a községnél betekinthetők.

Rudolfsnádon, 1903. évi november 25-én.

A község előjáróság.

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki h. é. vasut.

Érvényes: 1903. évi október hó 1-étől.

Table with train schedules for Szeged-Karlova-Nagy-Becskekerek and Nagy-Kikinda-Karlova. Columns include Oda (Departure) and Vissza (Return) with train numbers and times.

30.705/III. sz. 1903.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A Karánsebes állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi március hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1909. évi február 28. ig.

Bériónék a következő helyiségek becsátatnak rendelkezésére:

A lakanya-épületben: 1 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 gazdasági udvar és jégverem.

A felvételi épületben: 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, 1 padlás és 1 gazdasági udvar.

Ételeket és italokat az I—II. osztályú váró-és étteremben télen a folyosón, nyáron a kerti verandán árusíthat.

Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Karánsebes állomása pályaudvarán levő vendéglői üzletre“ felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi december hó 12-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi december 11-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy a kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a bpesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyamnak 90% szerinti értékben számíthatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

Megjegyeztetik, hogy a közös célra szolgáló I/II. oszt. váró és étterem fűtése és világításának felét a vasutintézet viseli.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osz. ályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Szeged, 1903. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjazatik.)